

การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม

1. การศึกษาและการฝึกอบรม

- 2. ประสบการณ์ ฝึกฝนทักษะในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและมีความไว ในขณะที่ปฏิบัติงานในแต่ละวัน
วิธีการ ได้แก่ การเยี่ยมชมตรวจทางด้านจริยธรรม

การประชุมปรึกษาทางจริยธรรม

3. แบบอย่าง อาจารย์พยาบาล พยาบาลทุกระดับ
รวมทั้ง บุคลากรอื่นในทีมสุขภาพ

4. การมีที่ปรึกษาทางด้านจริยธรรม

5. สิ่งแวดล้อม

ลักษณะของปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์

1. เป็นปัญหาที่ไม่อาจหาข้อยุติได้จากข้อเท็จจริงที่ประจักษ์ เพียงด้านเดียว
2. เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนยากที่จะกำหนดได้ชัดเจนว่าจะใช้ข้อเท็จจริงและข้อมูลอย่างไรในการตัดสินใจ
3. ผลของปัญหาจริยธรรมที่เกิดกระทบต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและเชื่อมโยงต่อไปในอนาคต

แนวคิดทางจริยธรรม

คุณค่าและความเชื่อ

จรรยาบรรณวิชาชีพ

กฎหมาย/
สิทธิของผู้ป่วย

การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

ทฤษฎีจริยศาสตร์/
หลักจริยธรรม

วัฒนธรรม / ศาสนา

นโยบายสาธารณสุข /
นโยบายหน่วยงาน

สังคม / เศรษฐกิจ

ความสำคัญของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสำหรับพยาบาล

1. เป็นกระบวนการที่ช่วยพยาบาลตรวจสอบประเด็น
ขัดแย้งอย่างเป็นระบบและรอบคอบ
2. ช่วยให้แน่ใจได้ว่าผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ได้ คำนึงถึงประเด็น
สำคัญ ของสถานการณ์ก่อนการลงมือกระทำ
3. ช่วยให้การดูแลผู้ป่วยมีคุณภาพมากขึ้น เกิดความ
พึงพอใจในงาน
4. ลดปัญหาทางกฎหมาย และคัมค่า
5. มีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อ ตนเองและผู้ป่วย และ
กระทำตามที่ตัดสินใจ เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเป็นวิชาชีพ

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ

- ตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้น ซึ่งได้แก่ ผู้ป่วย ครอบครัว และบุคลากรในทีมสุขภาพ
- พยายามตั้งคำถามถึงหลักการและแนวคิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจนั้น เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย และครอบครัว และเกิดผลเสียต่อทุกฝ่ายน้อยที่สุด

ลักษณะของปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์

1. ปัญหาจริยธรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
พยาบาลกับผู้ป่วย ได้แก่

- 1.1 ภาพลักษณ์ ท่าทีและพฤติกรรมที่พยาบาลปฏิบัติต่อ
ผู้ป่วย
- 1.2 การรักษาความลับของผู้ป่วย (Confidentiality)
- 1.3 การบอกความจริงแก่ผู้ป่วย (Truth telling)
- 1.4 การยอมรับการรักษา (Informed consent and coercion)

ลักษณะของปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์

2. ปัญหาจริยธรรมที่เกี่ยวกับชีวิตและความตาย

2.1 เมตตามรณะหรือการตายอย่างสงบ (euthanasia)

2.2 การทำแท้ง และความพิการอย่างรุนแรงของทารกแต่กำเนิด (Abortion and birth defects)

2.3 ความตายและศักดิ์ศรีของมนุษย์

2.4 การเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ (Organ transplantation)

2.5 การผสมในหลอดแก้ว การเข้ามดลูกหรือการตั้งครรภ์แทนผู้เป็นมารดา (Artificial insemination and surrogate mother)

ลักษณะของปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์

3. ปัญหาจริยธรรมที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคม

3.1 สิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพอนามัย

3.2 การจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ที่จำเป็น

กระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)
2. การกำหนดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม (Identification of ethical dilemmas)
3. การกำหนดและการวิเคราะห์ทางเลือก
(Identification and analysis of alternatives)
4. การตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ
(Making the decision and implementation)
5. การประเมินผล (Evaluation)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย อาการเจ็บป่วยปัจจุบัน การพยากรณ์โรค ทางเลือกในการรักษา ประโยชน์หรือความเสี่ยงจากการรักษาหรือไม่รักษา
2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าและความเชื่อของ ผู้ป่วย ญาติ และผู้เกี่ยวข้อง
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจและการเผชิญ ปัญหาของผู้ป่วยและครอบครัว
4. ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจของผู้ป่วยและ ครอบครัวและเศรษฐกิจ

2. การกำหนดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม (Identification of ethical dilemmas)

การเผชิญสถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้งทางจริยธรรม เป็นเรื่องที่ซับซ้อน พบว่าไม่ว่าจะเลือกทางเลือกใด ก็จะทำให้เกิดปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาเสมอ เช่น ในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่ญาติผู้ป่วยต้องการให้แพทย์ใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สามารถช่วยยืดชีวิตผู้ป่วยให้ยืนยาวมากที่สุด แพทย์เห็นด้วยที่จะทำตามความต้องการของญาติผู้ป่วย ในขณะที่ผู้ป่วยต้องการตายอย่างสงบและได้ขอร้องพยาบาลว่าไม่ต้องการได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการรักษาที่ช่วยยืดชีวิตดังกล่าว อาจทำให้พยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยรายนี้ เกิดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ว่าควรทำอย่างไร ระหว่างการทำตามความต้องการของผู้ป่วย กับ การทำตามความต้องการของญาติผู้ป่วย

3. การกำหนดและการวิเคราะห์ทางเลือก

(Identification and analysis of alternatives)

การกำหนดทางเลือกทุกทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งโดยทั่วไปเป็นการยากที่จะมีเพียงทางเลือกเดียวหรือคำตอบ “ที่ดี” เพียงคำตอบเดียว จากนั้นวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก

4. การตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ

(Making the decision and implementation)

จากทางเลือกที่ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 จะต้องนำมา
พิจารณาเพื่อเลือกทางที่เกิดประโยชน์สูงสุด

โดยอาศัยทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักจริยธรรมและแนวคิดต่าง ๆ
ทางจริยธรรม

4. การตัดสินใจเลือกและลงมือ

(Making the decision and implementation)

คุณค่าและความเชื่อ ปัจจัยทางด้านสังคม ศาสนา

วัฒนธรรม เศรษฐกิจ นโยบายหน่วยงาน

โดยต้องไม่ขัดกฎหมาย และจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่ไม่ว่าจะเลือกทาง

ใด ก็มีทั้งผลดี และผลเสีย ผู้ตัดสินใจจึงต้องพิจารณาด้วยความ

รอบคอบ และต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงใน

บริบทนั้น ๆ

5. การประเมินผล (Evaluation)

- การประเมินผล โดยจะต้องประเมินว่าการตัดสินใจนั้นสามารถแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมได้หรือไม่ และเหตุผลที่ทำให้แก้ไขได้หรือแก้ไขไม่ได้คืออะไร มีประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมใดบ้างที่ยังคงอยู่และเกิดประเด็นใหม่ขึ้นหรือไม่ ผลลัพธ์ของการตัดสินใจเป็นอย่างไร และเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ เพียงใด หากพบว่าผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนใหม่ ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร ข้อมูลป้อนกลับจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร เกิดการเรียนรู้อะไรบ้างจากการตัดสินใจครั้งนี้ และการเรียนรู้ดังกล่าวจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ ในอนาคตได้อย่างไร

การวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่าง

- ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ระหว่างพันธะหน้าที่กับการดูแลปกป้องตนเองจากความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น
- การปกปิดความลับ
- การทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ การไม่ทำในสิ่งทีก่อให้เกิดอันตราย
- การบอกความจริง
- การยึดชีวิตและยุติการรักษา

การวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่าง

1. เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแฟ้มประวัติ การสอบถามและการสังเกต
  - 1.1 ระดับความรุนแรงของโรค อาการ และแนวทางการรักษา
  - 1.2 ความพร้อมของผู้ป่วยและญาติ และแหล่งช่วยเหลืออื่น ๆ
  - 1.3 ความพร้อมของบุคลากรในการดูแลผู้ป่วยและญาติ
  - 1.4 แนวปฏิบัติของหอผู้ป่วยเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์
การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยและญาติ

การวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่าง

2. พยาบาลอาจเกิดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมของการไม่บอกความจริง
3. การพิจารณาทางเลือกในการตัดสินใจว่าพยาบาลมีแนวทางอย่างไร
พยาบาลอาจมีแนวทางในการปฏิบัติ 3 ประเด็น ดังนี้
  - 3.1 ขอความร่วมมือจากบุคลากรที่ผ่านการอบรมผู้ให้คำปรึกษา
(counseling)
  - 3.2 มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้ป่วย ญาติ และทีมสุขภาพโดยหา
แนวทางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว และการส่งต่อ
  - 3.3 พุดคุยเพื่อระบายความรู้สึกกับบุคคลอื่นเมื่อไม่สามารถใช้วิธีการอื่น ๆ
เพื่อแก้ไขความรู้สึกอัดอั้นคับข้องใจที่เกิดขึ้นซึ่งการใช้วิธีการดังกล่าว
อาจช่วยให้พยาบาลรู้สึกสบายใจ คลายความอัดอั้นลงได้บ้าง

ประเด็นจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

1) การรักษาเพื่อยืดชีวิตและการยุติการรักษาที่ยืดชีวิต

2) การละเมิดสิทธิผู้ป่วยที่มีความปวด

3) บอกความจริงแก่ผู้ป่วยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต (Truth telling)

-

บรรยากาศจริยธรรมของหน่วยงาน

Our souls for the benefit of Mankind

ขอขอบคุณค่ะ